

MÉH e-HÍRLEVÉL

35. SZÁM, 2014. július 10.

SZERKESZTŐSÉGI

A tavalyi évhez hasonlóan idén nyáron is 3-4 hetente fog megjelenni a hírlevél (igazodva a szűkebb eseménykínálathoz). Kérem, hogy aki híreket, programokat szeretne megjelentetni, erre számíton!

Napsütéses, ugyanakkor esőssel tarkított nyarat kívánunk mindenkinek!

namzi

TARTALOMJEGYZÉK:

XX. Nyári élőfalu találkozó – pillanatképek a jubileumi MÉH összejövetelről	1. oldal
Raku kerámia tábor, Nagyszékely	2. oldal
Földhangoló ökotábor, 2014., Nagybörzsöny	3. oldal
Környezettudatos nap – országos programsorozat	5. oldal
Emlékeztető: Vályogtábor Somogyhárságyon (Baranya megye)	5. oldal
Phil Chandler workshopja	5. oldal
Gyulai Iván: A mélymulesos gazdálkodásról	6. oldal

PILLANATKÉPEK A JUBILEUMI MÉH ÖSSZEJÖVETELRŐL

XX. Nyári Élőfalu Találkozó, Ópusztaszer, 2014. július 4-6.

Ez most csak egy rövid, szubjektív szösszenet, talán készül majd hamarosan kifinomultabb beszámoló is.

Volt szerencsém részt venni annak idején, 1994-ben, még az előző évezredben az első Élőfalu Találkozó. Akkor még másképp hívtuk, Ökofalu Találkozó volt. Homályos emlékeimre hagyatkozom, de annyi bizonyos, hogy Szombathely közelében, az Egervölgy nevű településen találkoztunk Rózsa Sándor tanyáján az ő és Németh Gábor szervezésében. A jelenleginél látványosan nomádabb körülmények között. Talán tízen lehettünk, sokat beszélgettünk, főztünk valami ennivalót, kirándultunk a Rábára, este tábortűz mellett boroztunk. Ez volt az alap, az Origo. Gyakorlatilag mindegyik találkozón részt vettem az elmúlt 20 évben (az 1999-től tartott Téli Találkákön is), s mindegyikhez fűződik valamely kedves emlék. Nyomon követhettem a találkozók irányvonalainak változásait, az egyes helyszínek eltérő adottságaiból fakadó színességet, az *Élőfalu Találkozóra* válást, a kezdeményezések gyarapodását, a résztvevők számának folyamatos növekedését. A XX. minden tekintetben méltó volt a jubileumhoz, a SZÖSZ (Szeri Ökotanyák Szövetsége) hónapok óta készült erre az alkalomra s véleményem szerint az eddigi legtökéletesebb találkozót szervezték meg. Ideális volt a helyszín, tágas tér, tartalmas előadások (Molnár Géza, Balogh Péter, Töröcsik István), hasznos műhelyfoglalkozások. Bármily fáradt is voltam, még a hajnali madárlesre is sikerült felkelnem. Jól játszottak a szervezők az idővel is: bár értelemszerűen voltak kisebb csúszások, de olajozottan folyt minden (esténként főleg a jobbnál jobb borok, pálinkák!). Jól sikerültek a kiscsoportos, forgószínpadszerű MÉH falvak bemutatkozásai is. Kellemes meglepetés volt az évfordulóra készített torta is, amit a szervezők a MÉH öreg harcosainak adtak át, de természetesen közösen fogyasztottunk el. Az esti moldvai táncház csak hab volt a tortán! S nagyon jó ötlet volt a vasárnapi levezetés: a SZÖSZ tagok tanyáira lehetett betekinteni, így picit az életükbe is beleláttunk (akik az előhéten önkénteskedtek, azok nyilván mélyebb tapasztalatokat szereztek).

A hétvége során egyszerű és egyben finom ételeket ehettünk, s a büfében mindezt még házi süteményekkel gyarapíthattuk. Kiemelném még, hogy ez egy igazán családbarát találkozó volt: a gyermekeknek külön izgalmas programokkal. A jóval száz fölötti létszám ellenére sem volt zsúfoltság érzete az embernek. S a részvételi költségek is barátságosak voltak. Gyanítom, hogy senki nem bánta meg, hogy nem a párhuzamosan zajló Everness fesztivált választotta, sőt...

Apróbb szívfájdalmam, hogy míg az első találkozókra gyakorlatilag tömegközlekedtünk vagy biciklivel mentünk, most rengeteg autó parkolt a helyszínen. Nincs mentség: én is azzal mentem. Hiába, no, öregsünk....

Köszönet a szervezőknek a belefektetett hatalmas energiákért, jelentem, megérte! Az Ópusztaszeri Találkozót örökre a szívünkbe zártuk!! Remélem, azóta a szervezőknek is sikerült kipihenni a fáradságukat.
namzi

A találkozóról készült képeket megnézhetitek itt:

https://plus.google.com/photos/102931205129883034246/albums/6035280141162500273?authkey=CM_WkZHt7o2_kgE

s reményeink szerint hamarosan a MÉH honlapján is: <http://elofaluhalozat.hu/>

Raku kerámia tábor

2014. Július 20-27.

Nagyszékely

Közösségi Alkotás

Közösségi Égetés

Egyediség

Agyag, Víz, Levegő, Tűz, Kerámia

Falu és Természet

Részletek és jelentkezés:

Pünkösti Gabriella kerámikus: punkosti.gabriella@gmail.com

FÖLDHANGOLÓ ÖKOTÁBOR, Nagybörzsöny

Időpont: 2014. augusztus 11-17.

Elegend van a tömegből, a zajból, az idegtépő forgatagból?

Egy nyugodt, de aktív hetet szeretnél magadnak a nyárra?

Kipróbálnád-e a gyakorlatban, hogyan lehet túlfogyasztás helyett, kisebb ökolábnyommal, önfenntartásra törekedve élni?

Örömmel töltenél egy hetet hasonló gondolkodású emberek közösségében?

Tanulnál-e háztartászöldítő praktikákat vagy megosztanád a tapasztalataid másokkal?

Szívesen megbeszelnéd a többiekkel a mai világ legégetőbb problémáit?

A tábor programjait a környezetvédelem, az ökológia, az önfenntartó közösség és az önfenntartó hétköznapi témái köré építjük.

Mit fogunk csinálni egy hétig?

- falutúrázunk, ismerkedünk a hellyel és a helyiekkel
- erdőt járunk, íjászkodunk, csillagászunk
- interaktív szemináriumokon cserélünk tudást, gondolatot, tapasztalatot egymással (fenntarthatóság, ökofilozófia, alternatív energiák, helyi pénz, közösségek ereje)
- beleássuk magunkat némi ön és közösségismereti pszichológiába és filozófiába
- hétköznapi környezetbarát megoldásokat ismerünk meg
- lepényt sütünk, erdő-mező gyógyító, ehető és hasznos növényeivel ismerkedünk, lekvárt főzünk, befőttet és sajtot készítünk, tehenet fejünk
- játszunk, énekelünk, mesélünk, közösséget tanulunk

Kiket várunk? Ha elmúltál 18 éves, bátran jelentkezhetsz! Felső korhatár nincs. :)

Mennyibe kerül? A tábor díja az egy heti szállást és étkezést, s az összes program költségét tartalmazza. Ez összesen 40.000 Ft/fő.

A befizetett összeg a tábor kiadásainak (étkezés, szállás, programok) fedezésén túl új barátságokhoz, új tudáshoz, különleges élményekhez segít téged. A nyári tábort követően pedig részt vehetsz a Földhangoló évközi programjaiban és tagjává válhatsz a Földhangoló Alaptábornak, valamint a Kisközösségi Program működését, programjainak megvalósítását is támogatod vele.

www.facebook.com/foldhangolo

Ha kérdésed van, tedd fel itt: foldhangolo@gmail.com

A Természet lágy ölén: KÖRNYEZETTUDATOS NAP

Országos programsorozat

Az Öko-pack Nonprofit Kft. A Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület és a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége felhívása Ökogazdálkodók, Helyi Termelők, környezetvédő civil szervezetek, Nemzeti Parkok, Natúrparkok, horgásztanyák, szabadstrandok, Zöld Programgazdák részére

A <http://www.videkjaro.hu/VIDÉKJÁRÓ> a belföldi turisztikai szolgáltatókra és az ő szolgáltatásaikra épülő országos marketing együttműködés. A [http://www.fatosz.hu/Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségének \(FATOSZ\)](http://www.fatosz.hu/Falusi és Agroturizmus Országos Szövetségének (FATOSZ) kezdeményezésére) kezdeményezésére indított projekt célja, hogy felhívja a figyelmet hazánk értékeire és itthon kínáljon minőségi pihenési-üdülési lehetőségeket Mindenki számára, környezetbarát módon.

A Vidékjáró újabb nyári kampánya az élővizek világára fókuszál, bemutatva a vízparti üdülési lehetőségeket és a természeti kincseket. A 2014-es Környezettudatos Nap a július 25-27-i hétvégén kerül megrendezésre országsszerte, melyet az ÖKO-Pack Nonprofit Kft. és a Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület koordinál.

A rendezvény fő mottója a természetvédelem, a környezettudatosság és a fenntartható fejlődés, amely egyre jobban foglalkoztatja az embereket. A program célja a minél környezettudatosabb és egészségesebb életmód népszerűsítése zöld programok, ökoporták, a Nemzeti Parkok és a helyi termelők termékeinek megismertetésén keresztül.

A sikeres együttműködésnek köszönhetően az akció hivatalos weboldala a megújult www.videkjaro.hu oldal lesz. A vendégek itt találják meg az akcióban résztvevő ökoturisztikai szolgáltatók listáját, elérhetőségét, kínálatát, ezáltal előre be tudnak jelentkezni.

EMLÉKEZTETŐ: VÁLYOGTÁBOR SOMOGYHÁRSÁGYON (BARANYA MEGYE)

Szakemberek és kísérletező kedvűek közös alkotótábora

Időpont: 2014. július 25 - augusztus 3.

Ezen időközben bármennyi napra lehet jelentkezni!

Vályogtégla készítés, kemencerakás, paticsfal építés, figuratív díszítőelemek, vályogház falainak javítása díszítése, hőszigetelés vályoggal-szalmával, hangszerek, kísérletezés a vályoggal, tapasztalatcsere, a vályog sokrétűségének megismerése, ismerkedés egy épülőfélben lévő vályogházzal, oktatás, tanulás...

Jelentkezés: jelentkezek@mudinhungary.hu vagy: 06 20 2279697

Hálósákok és izolírt (adott esetben saját sátrat) mindenki hozzon magával. Szalmabála, pajtatető és közös nagy sátor van.

PHIL CHANDLER WORKSHOPJA

2014 novemberében vendégünk lesz az alternatív méhészet kiemelkedő alakja, [Philip Chandler](#) (korábban a Buckfast-i Apátság méhése), a [Friends of the Bees](#) nemzetközi szervezet vezetője.

November 13-án előadást tart az érdeklődők számára (ennek helyszíne még szervezés alatt áll), majd november 14 és 16 között a [Kisgyőri Természet Házában](#) tart kurzust a [Top Bar Hive](#)-ről és használatáról, melyet magyarul talán felsőléces fekvőkaptárnak fordíthatunk (a témában a Méhészet 2011. 2. számában írtunk olvasói levelet).

Ez a méh és méhészbarát kaptártípus a természetes méhészkedéshez kiválóan alkalmas, és külföldön már nagyon népszerű, nálunk viszont még alig ismert.

A programon (melyen a szinkrontolmácsolás biztosított) kb. 15-18 fő vesz majd részt, akiknek pályázatunk révén kedvezményesen tudjuk biztosítani a szállást (a Kisgyőri Faluházban, turistaszállás jellegű) és étkezést (péntek vacsora, szombat büféebéd, vacsora, vasárnap ebéd), illetve minden résztvevő kap egy példányt Phil

Chandler [Barefoot Beekeeper](#) című könyvének magyar fordításából.

A résztvevőktől 5000 Ft hozzájárulást kérünk a pályázat önrészéhez (erről természetesen számlát adunk). Az érdeklődők egyesületünk ronaorzo@gmail.com e-mail címén jelentkezhetnek **2014. augusztus 31-ig**. A jelentkezőktől rövid bemutatkozást kérünk. A részvételt szeptember elején igazoljuk vissza.

A [Legyél te is a méhek barátja projektünk](#) a Svájci Hozzájáruláson keresztül a Svájci Állam társfinanszírozásával valósul meg.

Helyszín: Kisgyőr, Természet Háza (Szőlőkalja utca 8.)

GYULAI IVÁN: A MÉLYMULCSOS GAZDÁLKODÁSRÓL

Előzmények:

1999-ben a BAZ megyében található Szuhafeőn kezdtem művelni egy évek óta felhagyott kertet, amelynek zöldséges kert része egy 10x50 méteres területen fekszik. Eleinte hagyományos módszerrel dolgoztam. A kertet felszántottam, és hagyományosan műveltem. A kert teli volt gyommal, a talaj pedig agyagos kötött talaj volt. A talajfelszín az eső hamar betömörítette, a talaj megpedesedett, folyamatos locsolásra volt szükség a tenyészidőben. A betömörödött talaj meggátolta a gyomok kézi eltávolítását, mechanikai úton, rotációs kapával kellett a talajt lazítani. Műtrágyát és a biogazdálkodásban nem engedélyezett vegyszereket soha sem használtam, a biogazdálkodás és a permakultúra néhány módszerét próbáltam ki a növénytársítás, és növényvédelem területén.

Mivel fenntartható fejlődéssel foglalkozom, az érdekelt, hogy a talajjal hogyan lehet fenntartható módon gazdálkodni, vagyis úgy, hogy az sem mennyiségi, sem minőségi értelemben ne pusztuljon el. Ismertem a mulcsozás módszerét, és különböző mulcsféléseket próbáltam ki. Mivel lovakat tartok, ezért enyhén trágyás szalma áll rendelkezésemre, amelyet mulcsként használok. Az alom egy részét komposztálom, ahogy az emberi ürülék is komposztálásra kerül egy kerti alomszékben. Ezeket zöldtrágyával együttesen is újrakomposztálom, és a keletkezés idejétől számítva nagyjából három-négy év múlva használom fel a kertben. A komposzt jó szerkezetű, jól tartja a vizet, és egyenletesen, hosszú időn át adja le a tápanyagot a növények számára.

Mivel a talaj agyagos kötött talaj, nehezen művelhető, ezért egy idő után komposztból építettem bakhákat és abba ültettem a termesztett növényeket. A komposzt háta azonban hamar erodálódott, év végére szinte eltűntek. Ezért a következő évben a bakhátak közét mulccsal töltöttem fel, amely megakadályozta a bakhát ellaposodását, és a mulcs segített a víz visszatartásában is. Mivel a gyom gyakran átnőtte a komposztot és mulcsot is, kartonpapírral takartam a talajt három hétig, majd kitakartam egy hétre, majd ezt még kétszer megismételtem addig, amíg az élőlő gyomok gyökeréből sikerült a tápanyagot kimeríteni. A későbbiekben a papírra raktam a bakhákat és kitöltő mulcsot is. Közben észrevettem, hogy a takaró alatt a talaj fellazul, élőlények sokasága telepszik meg, a takarás alatt a talaj nem szárad ki, fölöslegessé válik a locsolás. Ekkor kezdtem hozzá a talaj téli takarásához, majd néhány év tapasztalata során alakítottam ki a jelenleg használt 50-60 centiméter mély mulcs használatát.

A módszer:

A talaj mulccsal történő borítása folyamatos az évben. Első alkalommal, ősszel 50-60 centi vastagon a lovak alól kihordott alommal mulcsozom az egész kertfelületet.

Hangsúlyozom, hogy a talajt nem ássuk fel és nem szántjuk, viszont ajánlatos az élőlő gyomok eltávolítása a papírral történő be és kitakarással (3 hét betakarás, egy hét kitakarás, és ennek ismétlése, amíg a gyomok gyökeréből nem használjuk ki a tápanyagokat).

A mulcs tavaszra megszáll, de 30-40 centi vastagságban megmarad. Tavasszal egy villa segítségével széthúzom a mulcsot a talaj felszínéig, ahová a magokat ültetem. A magokat csak a talaj felszínére szórom, és két-három centi nedves mulccsal visszatakarom. A növények gyökerének mélyebbre kerülése (pl. dőlés megakadályozása érdekében) úgy oldódik meg, hogy a mulcsot a növekedéssel párhuzamosan visszatöltöm a tőhöz.

A talajt soha sem bolygatom. A burgonyát csak a mulcsba ültetem, ilyenkor ültető árkokat húzok a malacfoggal, de nem megyek le a talaj felszínéig. Az elültetett gumókat teljesen visszatakarom, cc. 20-40 centi vastagon. A palántákat az ültető-árkokba töltött komposztba ültetem ki. Ilyenkor malacfoggal széthúzom a mulcsot, árkot alakítok ki, és érett komposzttal töltöm fel. A palánták tövét sekély mulccsal takarom. Ősszel

feltöltöm a nyáron leapadt mulcsot, amely folyamatosan komposztálódik és töpped. Hasonlóan járok el, mint az erdőben történik, amikor az ősszel lehulló levelek ráhullnak az előző évi avarra. Az egész módszert a természet ihlette, hiszen ott sincs kitakart felszín, és senki nem szántja fel a talajt sem.

Eredmények:

A talaj téli takarása fölöslegessé tette az ásást, szántást, hiszen az ötven-hatvan centiméter vastag mély-alom alatt az élővilág fellazítja (felássza) a talajt. Ennek haszna, hogy nem kell gépi erőt használni, nincs üzemanyag-felhasználás, és ebből származó emisszió. A talaj takarása meggátolja a talaj porosodását, a szél- és vízeróziót.

A talaj takarása kizárja a talaj fagyását, vagyis a talajélet egész évben aktív (a mulcs vastagsága a fagyhatár szerint lett meghatározva). Mivel a talaj nem hűl le, a vegetációs időszak korábbra tevődik, a magok keléséhez szükséges talajhőmérséklet hamarabb biztosított, egyrészt mert a talaj nem fagy meg, másrészt a komposztálódás biztosít egy megfelelő hőmérsékletet (szemben a sekély mulccsal, amikor a mulcs nem zárja ki a fagyot, de késlelteti a talaj felmelegedését a napfény melegítő hatásának kizárása miatt). A takaró miatt egész évben kiegyenlítettebb a talajfelszín hőmérséklete, ami meggátolja a fagyváltozékonyság miatti felaprózódást, porozódást.

A puha takarás még lejtőn is meggátolja a csapadékvíz lefolyását, az utolsó csepp csapadék is a talajba szivárogozik. A mulcs lehetővé teszi a víz tárolását, csak a teteje szárad ki a takarónak, és biztosítja a vízellátást az egész vegetációs időszakban. A lényege, hogy a vegetációs időszakban hiányzó kb. 200 mm csapadékot a vegetációs időn kívül raktározzuk el. Az alkalmazott mulcsvastagság is nagyon fontos, a permakultúrában alkalmazott sekély takarás nem biztosítja a víz tárolását, sem a gyomok távol tartását.

A takarás előnye a gyomok távoltartása is. Ugyan itt is átnőnek, vagy a mulcsból kikelnek gyommagvak, de ezek eltávolítása nem ütközik nehézségbe a laza szerkezet miatt. A gyomosodási nyomás is sokkal kisebb, nagyjából az eredeti 20%-a.

Jelentősen nőtt a talajélet, az erős és egészséges növények, illetve az alkalmazott növényzaporítási módszerek, biztosítják a kisebb kártételt. A legjobb növényvédelem az egészséges növény, és ehhez a stresszmentes környezet vezet. A takarásos módszer csökkenti a stresszt, mivel kiegyensúlyozza a talaj felszínének a napi hőingadozását, és folyamatosan biztosítja a megfelelő nedvességet.

Jelentősen növekedett a növényi szerves-anyag produkció, nőtték a termésátlagok, az agyagos kötött talaj tetején vastag humuszréteg képződött, ami a bolygatás hiányában nem pusztul el évről évre.

Javult a talaj szénháztartása, javult a szénmegkötés, és csökkent a közvetlen és közvetett széndioxid emisszió is (nincs szénvesztés, mert a talajt nem szellőzteti át a szántás, ásás). Nincs szükség külső energia-bevitelre, sem közvetlenül, sem közvetetten, pl. műtrágya formájában.

A módszer számos, a biogazdálkodásban és a permakultúrában használt fogással egészül ki, illetve az egyes növények termesztése esetében saját módszerek is fejlesztésre kerültek. A zöldséges kert természetesen része egy nagyobb kertnek, a keretezését gyümölcsfák adják.

(Készül egy hosszabb tanulmány is a szerzőtől a leendő Élőfalu Hálózat Magazin számára)

A Magyar Élőfalu Hálózat e-hírlevelét

Szerkesztette: Zaja Péter, elérhetőség: namzi@tvn.hu

Korrektúrázta: Farkas Judit

Közreműködött: Gyulai Iván

A Nyári Találkozás képet készítette: Misik Tamás

Munkánkat támogatja: A Magyar Élőfalu Hálózat és a Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület

„A rossz sikeréhez elég annyi, hogy a jók nem csinálnak semmit.”

In memoriam Mese